

πρωτοχρονιά από το μεγάλο παιδί της. "Αν δεν τον βρίσουν κι' αυτόν, θα προσποιηθούν πως δεν τον διάβασαν. Κι' αν αναγκαστούν να μολογήσουν πως τον διάβασαν, θα πουν πως η τους χαλάει τη γλώσσα—αν είναι μεγάλοι γλωσσολόγοι σαν τον κ. Κανελλίδη—ή πως τους μωρνεύει την Τέχνη—αν είναι μεγάλοι τεχνίτες σαν τον κ. Ξενοπούλο.

Αυτά θα πουν και να το δητε. Να δητε όμως και τί θα γίνει: Και το βιβλίο αυτό, όπως κι' ελαττώματα τα λιγοστά, μα χρυσόστολιστα βιβλία, που ξεκινούν από την Αλήθεια και τραβούν προς τη Ζωή, θα τραβήξουν θριαμβευτικά τον τίμιο δρόμο του, και θανόειξη μάτια κλεισμένα προς το Φως, και θα ξεθολώσει σκοτισμένες διάνοιες και θα συνεπάρη αποπλανημένες, από τα φαρμακευμένα γητέματα του άτιμου κι' εθνοπνίχτη Σχολαστικισμού, ψυχές και θα συμμαζώξουν τριγύρω στην Πατρίδα λεβέντηδες διαλεχτούς θωρακισμένους με την Αλήθεια κι' έτοιμους να χτυπήσουν παλληκαρίσια την άτιμη ψευτιά που την πατάει στα στήθια σαν βραχνάς σήμερα και δεν την αφήνει να ανασάνει.

Κι' ακόμα όπως προφητεύει ο Ψυχάρης στο άθνατο «Φίλι» του: «Από θα γίνει και να με θυμάστε ή να με θυμούνται τα παιδιά σας ή και των παιδιών σας τα παιδιά και μάλιστα τα εγγόνια, γιατί μου φαίνεται πως θα ζήσω χρόνια πολλά, όσο ζήση κι' άφτος ο Λαός».

Το λέμε και το φωνάζουμε, κι' όσοι θέλουν ας μη το πιστέψουν. Τόσο το χειρότερο γι' αυτούς: Τα βιβλία του Ψυχάρη θα ζήσουν, όσο ζήση και η Αλήθεια.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΡΟΔΟΚΡΙΝΑ

1

Τ' άστέρια με τη λάμψη της
Σδύνει ή Σελήνη σαν προβάλα,
Σδύνει και σύ κάθε όμορφη
Και κάθε γύρω λάμψη άλλη
Με τα παρθενικά σου κάλλη,
Καθώς τ' άστέρια με τη λάμψη της
Σδύνει ή Σελήνη σαν προβάλα!

2

ΑΡΧΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΔΟΓΓΟΥ

ΔΑΦΝΗΣ ΚΑΙ ΧΛΟΗ

Μετάφραση 'Ελίας Π. Βουτσερίδη

Αφού πήρε το τομάρι λύκου μεγάλου, που κάποτε βουβόλι, προστατεύοντας τα βώδια, τον σκότωσε με τα κέρατά του, το άπλωσε γύρω στο κορμί του, φορώντας το από τους ώμους ίσα με τα πόδια, ως που τα μπροστινά πόδια να ξαπλωθούν στα χέρια και τα πισινά στα πόδια του ίσα με τη φτέρνα και το άνοιγμα του στομάχου να σκεπάζει το κεφάλι σαν περικεφαλαία πολεμιστή. Κι' αφού γίνηκε σά θεριό, όσο μπορούσε καλύτερα, φτάνει στην πηγή, όπου

Είναι το σώμα μου βαρύ
Κι' όμωρ δεν έχει τα φτερά σου,
Τ' άπειρο χάος για να διαβή
Ν' άράξη μες στην άγκαλιά σου
Και να χορτάσει τα φίλιά σου
Μά ό λογισμός μου ούδε στιγμή
Μπορεί να φύγει από κοντά σου!

3

Από τη νύχτα στη δουλιά
Και στη δουλιά βραδυάζεις,
Γοργή, γοργή χωρίς μιλή,
Τό κάθε τι που έτοιμάζεις
Κι' αν σου ζητήσω δυό φίλιά,
Ξανθομαλλούσα κοπελιά,
Μου λες πως δεν άδειάζεις!

1903

ΠΕΥΚΟΣ ΟΡΕΙΝΟΣ

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙ ΤΟΥ ΑΙΣΧΥΛΟΥ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

ΤΟ ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΚΡΟΥΜΠΑΧΕΡ

Επανάστασι του Αισχύλου (Die Aeschylus—Revolte in Athen) άπικαλεί ό σοφός καθήγητής κ. Κρουμπάχερ την Μιστριωτική φασαρία, έξιστορώντας αυτήν κατά μήκος και πλάτος στην περίφημη έφημερίδα του Μονάχου «Beilage zur Allgemeinen Zeitung» (29/11 του Γενάρη).

Ο κ. Κρουμπάχερ στο άρθρο του—που δημοσιεύεται ως κύριο άρθρο στην έφημερίδα αυτή,—περιγράφει και σχολιάζει την παράστασι της «Ορέστειας» με όλα τα επικάλλητά της, επαινεί την ώδή του Ησκαμά στην Αισχύλο που την βρίσκει πολύ επιτυχημένη, ξιππάζεται με την στενοκεφαλιά των δασκαλοθρεμμένων λογίων και δημοσιογράφων που δεν κατορθώνουν να νοιώσουν πως όσο πλουσιώτερα και πρωτοτυπώτερα διαμορφώνεται στην σημερινή Έλλάδα ή γλώσσα, ή φιλολογία και ή Τέχνη, τόσο καλύτερα θα μπορούν οι Έλληνες να έννοούν, και να έχτιμούν την άρχαιότητα και μιλώντας για τον κ. Μιστριώτη, τον άρχηγό του κινήματός (ό κ. Μιστριώτης, κατά τον κ. Κρουμπάχερ, είναι «όχι τόσο κολα-

κευτικά γνωστός από μια ιστορία της Έλλ. φιλολογίας, άφαιμένη άπ' όλες τις Μούσες») λέει πως ήταν όργανο πολιτικό, άφου στο λόγο του παρευρέθηκε κι' ό «κακός δαίμονας της Έλλάδας, ό πανάρχαιος μα πάντοτε λάγνα άναζητώντας το ύπουργηλίκι κ. Δεληγιάννης» κι' άλλοι πολιτικοί.

Τίποτε δεν αφήνει άνιστόριστο στο άρθρο του τό σημαντικό ό σοφός φιλέλληνας. Όλες οι άνοησίες που είπώθηκαν και που έγράφησαν τότε στις άξιόμνημόνευτες έκείνες ήμέρες του πανζουρλισμού, τιμούνται και με μια σύντομη, μα και επιγραμματική κριτούλα, δεν αφήνεται δε άμνημόνευτος ούτε αυτός ακόμα ό κ. Φαρμακόπουλος, ό Kultus minister, που έδωμάτισε πως πρέπει να παρασταινούνται τα άρχαία δράματα άμετάφραστα, άφου ήρκει να ιδούν μονάχα τις σκηνογραφίες οι θεατές, για να... νοιώσουν το δράμα! Για την άλησμόνητη πανταχούσά της Ηρυτανείας, λέει πως έπρεπε ή Ηρυτανεία, αντή νάβη σε συνενόησι με τους φοιτητές και να τους παρακαλή να επιτρέψουν να μεταφράζονται τάχα τα δράματα, όσο ή άρχαία γλώσσα δε γίνει χτύμα του λαού, να βάλει όλα τα παιδιά της Alma mater σε περιορισμό ως που το καθένα τους να μεταφράσει άπταιστα από ένα ζευγάρι στίχους του Αισχύλου στην νεοελληνική.

★

Αυτό όμως το κομμάτι που γίνεται λόγος για την πρροδοσία και για τα Ρωσικά ρούβλια (άκόμα βλέπετε ή φήμη δεν έφερε ως στο Μονάχο τις Έγγλεις λίρες του κ. Ξενοπούλου) άξίζει να μεταφρασθ ή άλκικρα, αν και χαρά μας ήτανε να μπορούσαμε να μεταφέρναμε στις στήλες του «Νουμά» όλκικρα τό άρθρο του κ. Κρουμπάχερ, τό τόσο δυνατό και διδχτικό.

«... Πρίν ζητήση ή Ηρυτανεία από τους καθήγητές να έπεμβούν και να συμβουλευθούν τους φοιτητές να ήσυχάσουν, ό κ. Ν. Πολίτης, ό γνωστός εκδότης του έξόχου έργου για τις νεοελληνικές παροιμίες, άποδοκίμασε τους φοιτητές για τό κίνημά τους και τους έτόνισε ιδιαιτέρως πως μονάχα παράστασι στην ζωντανή γλώσσα θα είναι δυνατή να μεταδώση τό κάλλος των άθανάτων έργων της άρχαιότητας στη σημερινή γεννεία. Οι έφημερίδες όμως έξακολούθησαν για λίγο καιρό να χτυπούν τον μεφραστή και έπειδή δε μπορούσαν να του πουν πως είναι άγράμματος, γιατί είναι γνωστή ή μάθησι και ή μόρφωσι του κ. Σωτηριάδη, άρχισαν να τον κατηγορούν γι' άλλα των άλλων: «Άλλη έλεγε ότι είσή-

ποτιζονταν τα γίδια και τα πρόβατα ύστερ' από τη βοσκή.

Κ' ήταν σε πολύ γούπατο ή πηγή και γύρω της όλος ό τόπος γεμάτος από άκροϋδόδατα και βότους και χαμηλούς κέντρους κι' άσκόλυμπους· εύκολα έκαί και λύκος άληθινός μπορούσε να κάνει καρτέρι. Στο μέρος αυτό άφου κρύφτηκε, κειροφυλαχτούσε τό πότισμα και παράλπιζε ό Δόρκωνας, άφου την τρομάζει με τη θωριά του, ν' άρπάξει τη Χλόη. Λίγη ώρα περνάει κ' ή Χλόη όδηγούσε τα κοπάδια στην πηγή, άφίνοντας τό Δάφνη να κόβει χλωρά φύλλα, θροφή για τα κατσίκια ύστερ' από τη βοσκή· κ' οι σκύλοι, που φυλάν τα πρόβατα και τα γίδια ακολουθώντας, καθώς είναι φυσικό στα σκυλιά να παίρνουν μυρωδιά, άμα κινήθηκε από περιέργεια, άφου γαύγισαν, χύμιζαν σαν άπάνου σε λύκο· κι' άφου τον τριγύρισαν, προτοϋ καλοσηκωθεί από τη ασστιμάρα, δάγκοναν τό τομάρι· Κι' ως τότε από ντροπή να φανερωθεί κ' έπειδή προφύλαγονταν από τό τομάρι που τον σκέπαζε, κοίτονταν βουβός μέσα στ' άγκάθια. Μά όταν και ή Χλόη κατατρομαγμένη καθώς τον πρωτόειδε, φώναζε τό Δάφνη βοήθεια και τς σκυλιά ξεσκίζοντας τό τομάρι δάγκοναν τό κορμί του, άφου φώναζε δυνατά παρακαλούσε να τον βοηθήσουν ή κορασίδ κι' ό Δάφνης, που είχε

πιά φτάσει. Τς σκυλιά με συνηθισμένο καύλισμα γλήγορα τα μέρωσαν· κι' άφου έφεραν στην πηγή τον Δόρκωνα, δαγκωμένο στα μεριά και στους ώμους, του ξεπλυναν τις δαγκωματιές, όπου είχαν μπει τα δόντια, κι' άφου καλομάστησαν χλωρή φλούδα φτελις την έβαναν άπάνου. Κι' έπειδή ήταν άμύθητοι από έρωτικές άποκοιτιές νόμισαν ποιμενικό άστείο την έπιβουλή του Δόρκωνα και δε θυμωσαν καθόλου, παρ' κι' άφου τον παρηγόρησαν και τον έφεραν άπ' τό χέρι ως παραπέρα, τον ξεπροβόδισαν. Κ' εκείνος, σαν γλύτωσε από τέτοιο κίντυνο και σώθηκε από το σκυλιό κι' όχι, καθώς λέν, από το λύκου τό στόμα, γιάτραιε τό κορμί του.

Ι'. Ύστερα ό Δάφνης και ή Χλόη κουράστηκαν πολύ ίσα με τη νύχτα περίμαζεύοντας τα γίδια και τα πρόβατα, γιατί φοβισμένα από τό λυκοτόμαρο και τρομαγμένα από τα γαυγίσματα των σκυλιών, άλλα σκεφάλωσαν στα βράχια κι' άλλα έτρεξαν κάτου ίσα με τη θάλασσα. Άν κ' ήταν συνηθισμένα και στη φωνή ν' άκουσιν και με τό σουραύλι να μέρουν και στο χτύπημα των χειρών να μαζεύονται, όμως τότες ό φόβος τάκανε να τα λησμονήσουν όλα και μόλις βρίσκοντάς τα από τ' άχνάρια, σαν τους λαγούς, τάφεραν στα μαντριά. Έκείνη μονάχα τη νύχτα κοιμήθηκαν βαθύ ύπνο και στον έρωτικό.

γαγε στα Γιάννανα τη Τουρκική γλώσσα, σαν αυτό να μην ήταν στο χέρι της Τουρκικής κυβερνήσεως και σαν να μη διδάσκει η Τουρκική γλώσσα στο καμάρι όλων των Έλλήνων (στη μεγάλη του Γένους σχολή) στην Πύλη, και σαν να μην ήταν σπουδαία ωφέλεια στους Έλληνες αν σπούδαζαν κι' αν ήξευραν τὰ Τουρκικά. Άλλες ανεκλήρυαν πως έπειδή, ο μεταφραστής είχε πικρυνθεί με Ρούσους θά πη πως πληρώθηκε με Ρούσους ρούβλια, άπαράλλαχτα όπως είπαν και για τὴ μεταφράσει του Εὐαγγελίου και ἡ συκοφαντία διαδόθηκε. Άλλες ἐνόμισαν για κατηγόρια του μεταφραστή πως μεταφράζοντας τὴν ιστορικουμένης Βυζαντινῆς λογοτεχνίας, μεταφράσε και τὸ μέρος ἐκεῖνο ποῦταν περμένο ἀπὸ τὴ Βυζαντινὴ ιστορία τοῦ Gelzer καὶ πούλεγε πως ἡ Κωνσταντινούπολι μὴ μέρη θὰ πηρῇ ἀπὸ τοὺς Ρούσσους. Μὰ κι' ἐναντίον μου ἐρχήθησαν οἱ συκοφάντες καὶ εἶπαν πως ἡ στάσι μου στὸ ζήτημα εἶναι ἀγορασμένη με ρούβλια. Μὰ μοῦ φαίνεται πως ἂν ἔχη ἡ Ρωσία τόσα ἀφύονα ρούβλια ἵσπερε νὰ τὰ δώση περισσότερο στους σκληροπρόχρηλους ὑπερασπιστὲς τῆς μούμιας καθρέψουσας, γιατί αὐτοὶ εἶναι ποῦ ἐμποδίζουν τὴν πνευματικὴ καὶ πολιτικὴ τοῦ λαοῦ ἀνάπτυξι, καὶ γι' αὐτὸ ὁ κ. Καρκαδίτσας λείει στὸ ἀναμορφωτικὸ φύλλον (reformblatt) «Νουμάς» ὅτι για τὴν ἀληθινὴ καταγωγὴ τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους μιλάει ἡ ὁμοιότητα τῶν ἐλαττωμάτων καὶ καθὼς τότε παλαιὰ τὸν ἀντίπαλον ἐξολόθρευαν με τὸ φόβερό : Μηδίζει ἢ φιλιππίζει, ἔτσι καὶ τώρα ἀντιλαλεῖ ἡ κατηγόρια : Ρωσδίζει.

* *

Νὰ κι' ὁ ἐπίλογος τοῦ ἀρθρου ποῦ πρέπει ὄχι μονάχα νὰ τὸν διαβάσουν μὰ καὶ νὰ τὸν κίστανθοῦν ὅλ' οἱ Ρωμιοί :

...«Ὅτι εἶναι μεγάλη διαφορὰ γνωμῶν μεταξὺ τῶν φίλων τῆς ἀναμορφώσεως για τὸ πῶς θὰ γίνη αὐτή, τοῦτο δὲ μπορεῖ νὰ μᾶς ἀνησυχεῖ. Εἶναι πολλοὶ δρόμοι σ' αὐτή. Κι' ἂν τώρα τὰ μέρη τῶν ἀναμορφωτῶν περπατᾶνε ξεχωριστά, θὰ πλησιάζουν ὁλοένα καὶ θὰ συμφωνήσουν μὴ φορὰ νὰ πετάξουν τὴν γλώσσα ποῦναι σὰ μούμια καὶ τὸν ψεύτικο κλασικισμό. Ἰσως ἡ νίκη νὰ παρῇ ὁλωδιόλου ἀγάλια κι' ἐπικρατήρησα ὅπως ἐγένεκε καὶ στὴ ζωγραφικὴ τὶς τελευταῖες ἐκατονταετηρίδες. Μ' ὅλες τὶς διαμαρτυρήσεις τῶν ἀχρωμάτιστων ρωμικτικῶν καὶ κλασσικιστῶν ἐκυρίεψαν τὰ διάφορα εἶδη τοῦ Νατουραλισμοῦ.

Μερικὰ δυνατὰ πρόσωπα κι' ἐξουσίες μιλάνε κατὰ τῆς νέας διευθύνσεως, ἀλλὰ μὲλα ταῦτα ὁ ἀγῶνας ἐκρίθηκε για τοὺς νεωτεριστάς. Ἀνάλογο θὰ γίνη καὶ στὴ νεοελληνικὴ. Οἱ κλασσικιστὰς θὰ συμμαζευτοῦν στὴ γωνιὰ τῆς εἰδικῆς φιλολογίας, ἄλλοι θὰ κάμουν ὀλίγο λίγο παρεχώρησε στὴ ζωὴ νέα τάλαντα θὰ γίνουν ἐλεύθερα ἀπὸ τὸ δεσποτισμὸ τοῦ σχολείου ποῦ ἔκανε πρωτύτερα ὅλα νὰ κουτσαίνουν κι' ἔτσι ὁ χρωματισμὸς τῆς γραφομένης θὰ γίνη πολὺ ὁμοία με τὸν τῆς φυσικῆς ὁμιλίας. Τὸ θεμέλιο πρωτότυπος νεοελληνικῆς φιλολογίας θὰ ἰδουθῇ.

Ὅσο λυπηρὸ κι' ἂν εἶναι τὸ κυνήγι ποῦ ἔπαθ' ὁ Αἰσχύλος μετὰ τὴν νεοελληνικὴ φορεσιὰ κι' ὅσο ἀπογοητευτικὴ για τὸν μεταφραστὴ εἶναι ἡ ἀγνωμοσύνη μετὰ τὴν ὁποῖαν ἀνταμείβεται ἡ δουλειὰ του, δὲν πρέπει οἱ ἀναμορφωτὰς νὰ ξεπασθοῦν ἀπ' αὐτὴ τὴ νεώτερη ἐκπληξι. Χωρὶς κίνησι δὲν γίνετα ζωὴ καὶ χωρὶς ἀγῶνα καμμία πρόοδος. Τὸ κόμμα τῶν ἀναστηλωτῶν θὰ κάμῃ ἀκόμα πολλοὺς ἀγῶνες, ἰσως καὶ μεγαλύτερους. Εἴθε νὰ γίνετα ὁ καυγᾶς στὸ μέλλον με περισσότερὴ σωφροσύνη καὶ νὰ χύνετα για τὴ γλώσσα μόνον μελίτη καὶ ὄχι αἷμα. Στὸν ἐξεταστὴ τοῦ μέλλοντος οἱ ταραχὲς για τὸν Αἰσχύλο καὶ για τὸ Εὐαγγέλιον θὰ φανοῦν μόνον ὡς ἐπεισόδια συντελεστικὰ στὴ δυνατὴ πνευματικὴ κίνησι ποῦ φανερώνει τὴν ἐλευθέρωσι ἀπὸ νεκρὴ γραμματικὴ καὶ τὴν ὁρμή σὲ γραμματικὸ τύπο ἀληθινὰ ζωντανὸ κι' ἄξιο νὰ φτεχθῇ φιλολογίᾳ. Κάθε εἰλικρινὴς φίλος τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ παρκαλιέτα νὰ βρῇσκη αὐτὴ ἡ κίνησι ὅλα καὶ περισσότερους ὁπαδοὺς καὶ ὁ σκοπὸς τῆς νὰ νομίζεται τὸ πλεῖον μεγάλο πρόβλημα τοῦ πολιτισμοῦ ποῦ εἶναι ἐπιφορτισμένη ἡ γενεὰ τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων νὰ λύσῃ. Μετὰ τὴν εὐτυχὴ λύσι τοῦ συνδέετα καὶ τὸ καλὸ ἢ τὸ κακὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ για πάντα. Καλὴ φώτισι».

ΣΕ ΜΑΝΤΟΛΙΝΟΥ

Ὦχου, κι' ὅς εἶταν νὰ γενῶ
χορδὴ τοῦ ταμπουρά σου,
ποῦ σὰ βαρεῖς νὰ σ' τὰ φιλῶ
τὰ πέντε δάχτυλά σου !

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ κ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟ

Φίλτατε Ταγκόπουλε,

Εἶδα τὴν ἀπάντησή σου στὸν κ. Γρ. Ξενόπουλο για τὰ ὅσα ἔγραψε στὴν ἐφημερίδα «Ἀθήνη» με ποιά μέσα βγαίνει ὁ «Νουμάς». Τὴν εἶδα καὶ, νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν ἀλήθεια, λυπηθήκα, ποῦ κἀθῆκες κ' ἔδωσες προσοχὴ σὲ τέτοιες ἀνότητες, ὅς ποῦμε, συκοφαντίες. Κι' ἂν ἦταν ἡ συκοφαντία αὐτὴ για τὸ «Νουμάς» κ' ἡ ψευτολογία μιά, σπολλάτη· ν' ἀπαντήσε κανένας· μὰ καθὼς εἶδαν ὅλος ὁ κόσμος στὸ εἰλικρινέστατο ἐκεῖνο ἀρθρο τὰ ψέμματα για τὴν ἐφημερίδα σου πῆραν κ' ἔδωσαν, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ ἄτομό σου καὶ τελειώνοντας στο Ἀλλαγματῆ τοῦ ρητοῦ, ποῦ εἶχες κάτου ἀπὸ τὸν τίτλο τῆς. «Ὅλ' αὐτὰ δὲ σοῦ δίνουν ἀφορμὴ νὰ σκεφετῇς, ὅτι κἀποια αἰτία πιὸ βαθιὰ εἶχεν ὁ κ. Ξενόπουλος νὰ γράψῃ τὰ τόσα ψέμματα; Καὶ δὲ μπορούμε τάχατες νὰ βροῦμε πῶς ἡ αἰτία αὐτὴ εἶναι ἡ ζούλια κι' ὁ φόβος, ποῦ γενναίῃ ἡ ζωὴ τοῦ «Νουμάς» Εἶναι βλέπεις τόσο στενὸς ὁ κύκλος μας, ποῦ εὐκόλα μαθεύετα τὸ τι λείει καθέναν για τὸνα καὶ τᾶλλο—σχετικὰ πάντα μετὰ τὴ δουλειὰ του—καὶ πῶς τὸ βλέπει τοῦτο ἡ ἐκεῖνο. Τὸ ξέρουμε δὲ καὶ τᾶκούμε ταχτικὰ, πῶς ὁ «Νουμάς» ἔχει μπεῖ στὸ μάτι πολλῶν καὶ τὸ ἔργο του τοὺς ξυνοφάνετα, γιατί πάει νὰ πραγματοποιήσῃ ὄχι μονάχα με λόγια ἀλλὰ καὶ μ' ἔργα—καὶ περισσότερο μ' ἔργα—κἀποια ἰδέα ποῦ γι' αὐτὴν ἀγωνίζεται. Καὶ ξέρουμε ἀκόμη—τούλάχιστο ἀπὸ τὰ γραφομένα τους—ὅτι εἶναι ὅλοι τοὺς ἀρκετὰ ἐγωιστῆς—κι' ἕνας ἀπ' αὐτοὺς κι' ὁ κ. Ξενόπουλος, ἰσως πιὸ πολὺ—καὶ φυσικὰ δὲ μπορούν νὰ χωνέψουν ὅτι τοὺς μπάνει μπροστὰ κι' ὅτι δὲ μιλάει πάντα γι' αὐτοὺς, καὶ πῶς τοὺς πειράζει ἡ ἀλήθεια τὰ νεῦρα τόσο, ποῦ μονάχα ποταπὲς συκοφαντίες βρίσκουν νὰ τὴν πολεμήσουν. Γιατί, ἂν ἤθελεν ὁ κ. Ξενόπουλος νὰ εἰπέ μ' εἰλικρίνεια τὴ γνώμη του για τὴν ἐξακολούθησι τοῦ «Νουμάς» καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ κοινοῦ στὴ δημοτικὴ γλώσσα, δὲ ἵσπερε τὸ ποταπὸ ἐπιχειρημα τῶν λεφτῶν. Ἀκολούθησε κι' αὐτὸς τὴν ἰδία γραμμὴ μ' ὅσους ἔφεραν στὴ μέση τὰ Ρούσικα ρούβλια· κι' ἄμα εἶδε, πῶς γελάει πιὰ ὁ κό-

τους πόνος γιὰτρικὸ ἢ κούρασι γίνεκε. Μὰ ὅταν πάλε ξημέρωσε, πάλε ἔπασχαν τὰ ἴδια. Χάιρουνταν ποῦ ξαναβιόπονταν, λυποῦνταν νὰ χωριστοῦν, πο-νοῦσαν θεληματικὰ δὲν ἤξεραν τί θέλουν. Τοῦτο μονάχα ἤξεραν, ὅτι τὸν ἕναν τὸν ἀράνισε τὸ φιλεῖ, τὴν ἄλλη τὸ λουτρό.

ΙΑ'. Μὰ τοὺς ἀναφετε περισσότερο κ' ἡ ἐποχὴ ποῦ βρίσκουνταν. Ἀνοιξὴς ἦταν πιά τέλος, καὶ καλοκαιριοῦ ἀρχὴ κι' ὅλα στὸν καιρὸ τους. Τὰ δέντρα ἦταν γεμάτα καρπούς, οἱ κάμποι σπαρτά· νόστιμο ἦταν τῶν τζιτζικιών τὸ λάλημα, γλυκιὰ καὶ τῶν πωρικῶν ἡ μυρωδιά, εὐχάριστο καὶ τῶν κοπαδιῶν τὸ βέλασμα. Θάλεγε κανένας πῶς καὶ τὰ ποτάμια τραγουδοῦσαν, καθὼς σιγότρεχαν, πῶς κ' οἱ ἀνέμοι ἐπαιζοῦν φλογεῖς, φουστώντας ἀνάμεσα στὰ πεῦκα, πῶς καὶ τὰ μῆλα ἐρωτεύετα ἔπεισαν χάρου, πῶς κι' ὁ ἥλιος, ἀγαπώντας τὴν ὁμορφιά, ὅλους τοὺς ξηγύμνονε. Κι' ὁ Δάφνης λοιπόν, ἀνέφτοντας ἀπ' ὅλ' αὐτὰ, στὰ ποτάμια ἔμπαινε καὶ πότε λούζονταν, πότε ὅσα φῆμα στρηρογύριζαν στὸ νερὸ κυνηγοῦσε· καὶ πολλὲς φορὲς ἔπινε για νὰ σβύσει τὴ φωτιὰ ποῦχε μέσα του. Κ' ἡ Χλόη, ἄμα ἀρμεγε τὰ πρίβια καὶ τὰ περιστέρια γίδια, πολλὴν ὥρα βασανίζονταν νὰ πῇ τὸ γάλα, γιατί οἱ μῦγες φοβερὰ τὴν πειράζαν καὶ τὴ δάγκωναν, ἂν καὶ τὶς ἔδιωχνε. Κ' ὕστερ'

ἀπ' αὐτὸ, ἀφοῦ ἐνίψε τὸ πρόσωπο, στεφανόνονταν με πεῦκου κλαριά, καὶ τὸ λαφοτόμαρο ζώνονταν, κι' ἀφοῦ γέμιζε τὸ καρδᾶρι κρασί καὶ γάλα, ἔπινε μαζὴ μετὰ τὸ Δάφνη. Κι' ὅταν ἦλθε τὸ μεσημέρι τὰ μάτια τους ἀποσκαλωθῆκαν, γιατί ἐκεῖνη βλέποντας γυμνὸ τὸ Δάφνη, ἐννοιωθεν ὀλυνθισμένη τὴν ὁμορφιά του κ' ἔλυονε, ποῦ δὲν μπορούσεν οὔτε ψεγάδι νὰ τοῦ βρεῖ· κι' ὁ Δάφνης, ὅταν τὴν εἶδε μετὰ τὸ λαφοτόμαρο καὶ μετὰ τὸ πεῦκινο στεφάνι νὰ τοῦ δίνει τὸ καρδᾶρι, θάρρυνε, πῶς μὴ ἀπὸ τὶς νύμφες, ποῦ ἦταν στὸ σπήλιο, βλέπει· καὶ τότες ἀρπάζοντας τὸ πεῦκο ἀπὸ τὸ κεφάλι τῆς στεφανόνονταν ὁ ἴδιος, ἀφοῦ πρῶτα φιλοῦσε τὸ στεφάνι· κι' ἐκεῖνη φοροῦσε τὸ φόρεμα αὐτοῦνοῦ, ὅταν λούζονταν ὀλόγυμνος, ἀφοῦ πρῶτα κι' αὐτὴ τὸ φιλοῦσε. Καὶ κάποτε καὶ μετὰ μῆλα χτυπιούνταν ἀναμεταξύ τους, καὶ τὸ κεφάλι ὁ ἕνας τοῦ ἄλλουνοῦ στόλισαν, ἀφοῦ χώρισαν τὰ μαλλιά τους, κι' ἐκεῖνη παρόμοιαζε τὰ μαλλιά του, γιατί ἦταν μαῦρα, με σμέρτα, κι' αὐτὸς τὸ πρόσωπό τῆς με μῆλο, γιατί ἦταν λευκὸ καὶ ῥόδινο. Τὴ μάθαινε καὶ νὰ παίζει τὸ σουραῦλι· κι' ὅταν ἐκεῖνη ἀρχίζε νὰ φυσάει, ἀρπάζοντας αὐτὸς τὸ σουραῦλι περνοῦσε γλήγορα τὰ χεῖλιά του ἀπὸ τοῦ ἀπ' τὰ καλὰ χεῖρα καὶ φαίνονταν πῶς τὴ διόρθωνε ὅταν λάθνε, μὰ με τρόπο στὸ σουραῦλι φιλοῦσε τὴ Χλόη.

ΙΒ' Κ' ἐνῶ ἔπαιζε τὸ σουραῦλι μες στὸ μεσημέρι καὶ τὰ κοπάδια στάλιζαν, χωρὶς νὰ τὸ νοιώσει ἀποκαμήθηκε ἡ Χλόη. Ὅταν τὸ εἶδε αὐτὸ ὁ Δάφνης, ἀφίνοντας καταγῆς τὸ σουραῦλι, τὴν ἔβλεπεν ἀπὸ πᾶνου ὡς κάτου ἀχόρταγα, γιατί δὲν ντρέπονταν τότες καθόλου, καὶ συνάμα μονάχος του σιγομιλοῦσε :

— Πῶς κοιμοῦνται τὰ μάτια τῆς, πῶς μοσκοβολαίει τὸ στόμα τῆς! οὔτε τὰ μῆλα ἔτσι, οὔτε τὰ θυμάρια. Μὰ νὰ τὴ φιλήσω δὲν τολμῶ· δαγκώνει τὸ φιλεῖ τὴν καρδιά καὶ ὅταν τὸ νιὸ μελι με κάνει νὰ τρελαίνουμαι· φοβᾶμαι μήπως ἂν τὴν φιλήσω τὴν ξυπνήσω. Ὡ τὰ φωνακλάδικα τζιτζικία, δὲ θὰ τὴν ἀφίσουν νὰ κοιμηθεῖ, γιατί λαλοῦν δυνατὰ· μὰ κ' οἱ τράγοι μαλόνοντας χτυποῦν τὰ κέρατά τους. Ὡ τοὺς λύκους, τοὺς πιὸ φοβιταέρηδες κι' ἀπὸ τὶς ἀλεπούδες, ποῦ δὲν τοὺς ἀρπάζαν.

Κ' ἐκεῖ ποῦλεγεν αὐτὰ, τζιτζικίας φεύγοντας χιλιδόνι ποῦθελε νὰ τὸν πιάσει, ἔπεσε μες στὸν κύρφο τῆς Χλόης. Καὶ τὸ χιλιδόνι, πετώντας κατόπι του, δὲν μπόρεσε νὰ τὸν πιάσει, μὰ μετὰ τὶς φτερούγες του, γιατί εἶχε φτάσει κοντὰ κυνηγώντας τον, ἀγγίξε τὰ μάγουλά τῆς. Κ' ἡ Χλόη, μὴν ξέροντας τὸ τι ἐγένη, ἀφοῦ φώναζε δυνατὰ, πετάχτηκε ἀπ' τὸν ὕπνο. Μὰ ὅταν εἶδε καὶ τὸ χελιδόνι νὰ πετᾶει ἀκόμη σιμά τῆς καὶ τὸ Δάφνη νὰ γελάει για τὸ φόβο τῆς, ἔπαψε νὰ φοβάται,

σμος με την τέτοια κατηγορία, έρριξεν άλλου τό μάλτι του. Μ' ας είναι αυτό πάλι. Έχουμε άλλα πιο σοβαρά να ζετάσουμε.

Είδες; όταν γράφει κανένας κάτι ψεύτικο παίρνει δρόμο και δε μπορεί να σταματήσει. Το ίδιο έπαθε κι' ο κ. Ξενόπουλος. Λέει: «Το πρόγραμμα του «Νουμά» είναι σαφές και ώρισμένον. Γράφεις το αυτός με φί; είσαι έξοχος; το γράφεις με υ; είσαι τενεκές». Είδες εκεί, φίλε μου, ειλικρίνεια; Κ' έσύ λ' έγω κι' όσοι διασάζουν το «Νουμά» βλέπουν πολύ καλὰ πόσο αλήθεια λέει ο κ. Ξενόπουλος. Γιατί, με το γλωσσικό ζήτημα, έξόν από τὸν Ψυχάρη, τὸν Παλλή, τὸ Φιλήντα κ' έτως και κανέναν άλλον ακόμη, όλοι όσοι γράφουν στὴν έφημερίδα σου δε μεταχειρίζονται τὸ τρομερὸ και φοβερὸ αὐτὸ φί, χωρὶς βέβαια γι' αὐτὸ νῆναι και τενεκέδες. Και έπειδὴ ὁ λόγος γιὰ τενεκέδες, μπορεί ο κ. Ξενόπουλος να διαβάσει άλλη μιὰ φορά τὸ άρθρο τοῦ φίλου του κ. Νορβάντα, ποὺ δημοσίεψε κάποτε στο «Νουμά» γιὰ τίς διάφορες τιάρες, γιὰ νὰ ιδεῖ ποιά τενεκεδένια τιάρη φορεῖ αὐτός. Και νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν ιδέα μου γιὰ τὸ φί, μοῦ φαίνεται πῶς μονάχα ἀπὸ ἀτολμία κι' ἀπὸ κάποιο μούχρωμα γραμματικό, ποὺ μὰς μένει ακόμη στὸ νοῦ, δε γράφουμε κι' όλοι τὸ Ρωσοσπλε-ρωμένο φί. Και γράφει ακόμη ο κ. Ξενόπουλος: «Τέχνη θὰ πῆ γραμματική, — δογματίζει κάπου και ο κ. Ψυχάρης». Ἄν διαβάζε τὸ άρθρο τοῦ Ψυχάρη «Τέχνη και Καλὸσύνη» δε θαλεγε κι' αὐτὴ τὴν ψευ-τιὰ με τὸση μπισικιά και μπορεί νὰ πει κανένας θὰ μάθαινε τί θὰ πει τέχνη αλήθινή.

Μ' ας έρθουμε τώρα και στὰ πιο άστατα. Γράφει ο κ. Ξενόπουλος: «Εἰς τὰς στήλας του (τοῦ Νουμά δηλ.) εὗρσκουν άστυον οἱ «καταδικωόμενοι» ποιηται και λογογράφοι, οἱ έξώριστοι ἀπὸ άλλα περιοδικά». Μὰ δε γελάς, φίλε μου, με τίς τέτοιες άνοησίες, παρὰ κάθισαι και τίς παίρνεις στὰ σοβαρά με ὅλη τὴν άνειλικρίνεια πῶς σου μέσας τους; Έξώριστοι ἀπὸ τῶλλα περιοδικά! ποῖός; ο Ψυχάρης, ο Παλλής, ο Έφτα-λιώτης, ο Παλκμάς, ο Κονεμένος, ο Βλαχογιάννης, ο Καραβίτσας, ο Ραμάς, ο Μαλακκάς, ο Περιγα-λιτής κι' όλοι οἱ άλλοι γνώριμοι στὸν κόσμο λόγιοι, ποὺ γράφουν στὸ «Νουμά». Κι' ἂν εἰπείς γιὰ τοὺς άλλους συνεργάτες σου τοὺς μέους, έγω δὲν ξέρω κα-νένα ποὺ νὰ πῆγε σ' άλλο περιοδικὸ νὰ τοῦ δημο-σιέψουν κάτι και τὸν ξόρισαν. Ξέρω μονάχα δυὸ-τρεις, ποὺ άλλα περιοδικὰ τοὺς παρακαλοῦν νὰ δώσουν και σ' αὐτὰ τίποτες ἀπὸ τὰ γραφόμενά τους. Και ξέρω ακόμη, ὅτι στὸ «Νουμά» γράφουν ὅσοι άγωνίζονται

γιὰ μιὰ ιδέα και νοιώθουν τὸ γιατί άγωνίζονται και τῶχουν καμάρὶ νῆναι τόσο άδελφωμένοι στὸν άγῶνα. Ὑστερ' ἀπ' αὐτὸ δε μπορείς τάχατες κ' έσύ νὰ εἰπείς, ὅτι τῶλλα περιοδικὰ γράφουν ὅσοι είναι έξώριστοι ἀπὸ τὸ «Νουμά»; Τοὺς καὶ μένους τοὺς έξώριστους! γιὰ νὰ μὴ ζητήσουν τὴν προστα-σία τοῦ κ. Ξενόπουλου νὰ τί τρεβῶν. δε θὰ τοὺς θαυμάσει πιά, ὅπως θαυμάζει τὴν «Κριτική» και δε θὰ τοὺς προστατέψει ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, τὸ κοινὸ δηλαδή, ποὺ μιὰ φορά κι' αὐτὸς περιφρονῶσε, μὰ τώρα ὄχι μονάχα τὸ καλοπιάνει, παρὰ κι' ὅλα τὰ γραφόμενά του γι' αὐτὸ τὰ γράφει, γιατί ἄλ-λιῶς δὲν ξηγιούνται εκείνες οἱ διάφορες σύστασες τῶν έργων του, ποὺ κάνει στοὺς μικροὺς άναγνώστες τῆς «Διάπλασης τῶν Παίδων» γιὰ νὰ τὰ διαβάζουν οἱ γονεῖς τους και τὰ μεγαλύτερά τους άδελφοί.

Νομίζω, πῶς τώρα μπορείς νὰ βρεῖς, ποὺ είναι ὁ κόμπος τοῦ άρθρου αὐτοῦ τοῦ κ. Ξενόπουλου γιὰ τὸ «Νουμά». Λέει: «Ἄν ὁ «Νουμάς» άφινε κατὰ μέ-ρος τὰ σκάνδαλα και τὰς βιαίικς προσωπικὰς ἐπιθέ-σεις κτλ.». Τὰ σκάνταλα! Οἱ προσωπικὲς ἐπιθέσεις; ἡ ειλικρίνεια, ποὺ δείχνει ἡ έφημερίδα σου, τὸ ελευ-τερο πνεῦμα, ἡ αλήθινή εἰκόνα γιὰ τὸ έργο τοῦ καθενός. Βέβαια τέτοια πράγματα χτυποῦν άσκημα στὰ μάτια και σ' αὐτὰ εκείνων, ποὺ ὡς τὰ τώρα δὲν μὰς είχαν συνήθεισι σ' αὐτά, και φυσικὰ τὴν ειλικρίνεια θὰ τὴν πάρουν γιὰ σκάνταλο κ' ἐπίθεση και τὴν αλήθεια γιὰ ἔχτροτητα.

Ἄπολογήθηκες, ὅτι δὲν έβρισες τοὺς μαλλιαροὺς. μὰ κι' ἂν τοὺς έβριζες, τί; Δὲ θὰ ἤσουναι πὶδ ἄξιέ-παινος, ὅτι είδες ποὺ είναι ἡ αλήθεια κ' ἔτρεξες πρὸς αὐτή; Κ' είναι πὶδ ἄξιέπαινος ο κ. Ξενόπουλος ποὺ άλλοτε, ἤθελε ν' άνακατέυεται κι' αὐτὸς με τοὺς μαλλιαροὺς και σήμερα τοὺς βρίζει; γιὰ τὸ φόβο τῶν Ἰουδαίων; Μ' αὐτὸς μπορεί νῆναι συχωρεμένος γιατί τῶχει σύστημα νάλλάσει κάθε τόσο φιλολογικὴ μορφή, ὡς ποὺ νὰ μὴν ξέρε κανένας πῶς νὰ τὸν χα-ραχτήρῃσι—φιλολογικὰ έννοεῖται.— Ἄρχισε ἀπὸ τὴν καθαρεύουσα, άκολούθησε τὸν τονισμό τοῦ Σκυ-λίτση, ἔγινε δημοτικιστής, μαλλιαρός, κουρεύτηκε ὕστερα και ξαναγύρισε στὴν καθαρεύουσα, πιάστηκε ἀπὸ τοῦτο τὸ είδος τῆς τέχνης, ὕστερ' ἀπὸ κείνο, παραύστερα ἀπὸ τῶλλο και στὰ τελευταία κατάν-τησε κι' αὐτὸς νὰ μὴν ξέρε τί ν' άκολουθήσει. Κ' ένας τέτοιος φιλόλογος βέβαια δε μπορεί νὰ χωνέψει τὴ μεθοδικὴ δουλειά, οὔτε νὰ ιδεῖ τὴν αλήθειαν ὅπου κι' ἂν βρίσκεται.

Ξελογιάζοντάς τα τῶσρε. Λυπᾶται ἡ κόρη γιὰ τὴ ζη-μιὰ τοῦ κοπαδιοῦ και ποὺ νικήθηκε στὸ τραγοῦδι και παρακαλεῖ τοὺς θεοὺς νὰ γίνει πουλί, προτοῦ φτάσει σπῖτι της. Ἄκουν οἱ θεοὶ τὰ παρακάλια της και τὴν κάνουν τέτοιο πουλί, ὁρεῖνὸ σὺν τὴν παρθένα, γλυκόλαλο σὺν ἐκείνῃ. Κ' ακόμη και τώρα τραγουδῶντας λέει τὴν σφοδρά της, ὅτι ἀναζητᾶται τὰ ξεπληνεμένα βόδια.

Ἰδ' ἑτέροις χάρες τὸ κολοκαῖρι τοὺς ἔδινε. Και μες στὴν καρδιὰ τοῦ χινόπωρου και στοῦ σταφυλιοῦ τὸ γούρμασμα κουρσάροι ἀπὸ τὴν Τύρο με τρεχαντῆρι Καρικό, έως γιὰ νὰ μὴν φαίνονται βάρβιροι, ἔπιασαν ἐκεῖ. Κι' ὅταν βγήκαν στὴ στεριά με μαχαίρες και μι-σοθωράκια, διαγοῦμισαν ὅλα ὅσα βρήκαν μπροστάτους· κρυσί μοσχάτο, σῆφι μπόλικο, κερήβρες κι' ἄρπαξαν και μερικά βόδια ἀπὸ τὸ κοπάδι τοῦ Δάφνη. Πιᾶ-νουν και τὸ Δάφνη, ποὺ τριγυρνῶσε κοντὰ στὴ θά-λασσα, γιατί ἡ Χλόη σὺν κόρη ἔβγανε στὴ βοσκὴ τὰ πρόβατα τοῦ Ἀρύαντα άργότερα, ἀπὸ τὸ φόβο τῶν ἄ-γριων βοσκῶν. Ὑταν εἶδαν παλληκάρι μεγάλο κι' ὠ-μορφο, καλύτερο ἀπὸ καθενὶ ποὺ θάρπαζαν ἀπὸ τὰ χτήματα, μὴν προσέχοντας πῶς οὔτε στὰ γίδια οὔτε σ' ἄλλα χτήματα, τὸν ἔφεραν στὸ τρεχαντῆρι κλαί-γονταίκα μὴν ξέροντας τί νὰ κάνει και δυνατὰ τὴ Χλόη, φωνάζοντας. Και οἱ κουρσάροι, ἀπὸ τὴν στιγμὴ ἔλυ-σαν τὸ παλαμάρι και πῆραν τὰ κουπιά στὰ χέρια, άνοιγόνταν στὸ πῆλαγος. Τότες κ' ἡ Χλόη ὀδηγῶσε

τὴν αλήθειαν αὐτὴ δὲν ἤθελε νὰ τὴν ιδεῖ οὔτε πρὸς ρητό, ποὺ εἶχες κάτου ἀπὸ τὸν τίτλο τῆς έφημερίδας σου: «ὑπὲρ τῶν έργων, κατὰ τῶν λόγων» και γι' αὐτὸ τῶλλαξε και τῶκανε: «κατὰ τῶν έργων, ὑπὲρ τῶν λόγων». Μὰ δε μοῦ λές, αλήθεια; δὲν κάνεις ἕνα πρᾶμα γιὰ νὰ τὸν εύχαριστήσεις και νὰ μὴν ξαναζαλιστεῖς ἀπὸ δαύτον; Εἶδα ὅτι ἔβγαλεις τὸ ρητό· λοιπὸν στὴ θέση του δε βάνεις τοῦτο: «Θαυμασμός σὺν Ξενόπουλο!» Μοῦ φαίνεται, πῶς ἔτσι ικανοποιῶν-ται ὅλα κι' άναγνωρίζεται ἀπὸ τὸ «Νουμά» κι' ἡ ἄξια τοῦ ἄθρωπου ποὺ νὰ μὴ βρίσκει πῶς τὴν αλήθειαν, «προσωπικὴ ἐπίθεση».

Αὐτὰ νόμισα, πῶς πρέπει νὰ σοῦ τὰ εἰπῶ, γιὰ νὰ μὴ χολοσκάνεις με τέτοια πράματα. Τράβα, φίλε μου, τὸ δρόμο σου, ὅπως τὴν ἄρχισες κι' ἄσε τὸν καθένα νὰ μωρολογεῖ ὅτι θέλει. Μιὰ παροιμία τοῦ λαοῦ λέει: «ἡ αλήθεια ἄργει νὰ φανεῖ μὰ δὲν κρύβεται». Ἡ αλήθεια αὐτὴ ποὺ γιὰ χάρη της άγωνίζεται ὁ «Νου-μάς», θὰ φανερωθεῖ μιὰ μέρα και θαρρῶ πολὺ γλήγωρα.

Ἀθήνα 3 τοῦ Γενάρη 1904.

Δικός σου

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ.

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙΑ

8

ΔΕ ΖΩ ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗ ΣΟΥ

Δὲ ζῶ με τὴν ἀγάπην σου, με τὰ φιλιὰ σου,
Ἡ αἰ μήτε με τὴν ψεύτρα τὴν ἐλπίδα.
Κι' ὁμως ἀκόμα βρίσκουμαι στὴν ἀγκαλιά σου,
Τὴν ἀγκαλιά τοῦ ὄνειρου ποῦ εἶδα.

Μέσα σὲ νύχτες ἀξημέρωτες πλανιοῦμαι,
Κι' ἀνάλαμψες ὁμπρὸς μου σὺν αὐγούλα.
Ἄχ, τέτοια αὐγὴ σὺν ἔσπνῳ μου δὲν τὴ θυμούμαι,
Μήτε σὰ ρόδα τῆς τέτοια δροσοῦλα.

Μοῦ πῆρες τὴν ἀγάπην σου και τὰ φιλιὰ σου,
Μοῦ πῆρες και τὴν ψεύτρα τὴν ἐλπίδα,
Μὰ δε μοῦ παίρνεις τὴ χαρὰ τῆς δημορφῆς σου,
Τῆς δημορφῆς τοῦ ὄνειρου ποῦ εἶδα.

Α. Ε.

κ' ἔτριβε τὰ μάτια της, πούθελαν ακόμη νὰ κοιμη-θοῦν. Κ' ὁ τζιτζίκας μες στὸν κόρφο της ἄρχισε νὰ τρα-γουδάει παρόμοιος με ἐκείτη, ποὺ ἔφαριστοῦσε γιὰ τὸ γλυτωμό του. Πάλι λοιπὸν ἡ Χλόη φώναξε δυνατὰ κι' ὁ Δάφνης γέλασε. Και βρίσκοντας πρόφαση ἔγραψε τὰ χέρια του στὰ στήθια της και βγάινει τὸν καλὸ τζι-τζίκ, ποὺ δε σώπαινε οὔτε μες στὸ χέρι του. Ἡ Δά-φνη χιρίζουνταν, σὺν τὸν εἶδε, κι' ἀπὸ τὸν πῆρε τὸν φίλησε και τὸν ἔβαλε πάλι μες στὸν κόρφο της ὅλο τρα-γουδῶντας.

Π' Τὸς διασκέδασε ὕστερα μιὰ φάσσα βουκολική, ποὺ ἀπὸ τὸ δάσο λάλησε. Κ' έπειδὴ ἡ Χλόη ρωτοῦσε νὰ μάθει τί λέει, τῆς διγίεται ὁ Δάφνης ὅσα εἶχεν άκούσει σὺν παραμῦθι.

—Ἦταν, ἀγάπη μου, μιὰ κόρη σὺν κ' ἐσένα, ἔτσι ὡμορρη και σὲ τέτοια ἡλικία, κ' ἔβασκε βόδια πολλὰ· τραγουδοῦσε κι' ὡμορφα και τὰ βόδια της ἔφαριστιοῦν-ταν με τὸ τραγοῦδι και γι' αὐτὸ ἔβασκε χωρὶς ἀγκλίτσας χτύπημα, χωρὶς βουκέντρας κέντημα, μόνο καθισμένη κάτῳ ἀπὸ πεύκο και φορῶντας στεφάνι πεύκινο, τρα-γουδοῦσε τὸν Πάνα και τὸ πεύκο. Και τὰ βόδια με τὴ φωνὴ ἔμειναν σιμά της. Ἕνα ἀγόρι βόσκοντας ἐκεῖ κοντὰ βόδια, ὡμορφο κι' αὐτὸ και τραγουδιστῆς σὺν τὴν κόρη, ἀπὸ παραβγήκει στὸ τραγοῦδι, σὺν ἄντρας πὶδ δυνατὴ και σὺν ἀγόρι γλυκιὰ φωνὴν εἰδεξε. Κι' ἀπὸ τὰ βόδια της ὄχτῶ τὰ καλὰ στὸ δικὸ του κοπάδι

τὸ κοπάδι, κινούργιο σουραῦλι φέρνοντας δῦρο στὸ Δάφνη. Μὰ ὅταν εἶδε τὰ γίδια τρομαγμένα κι' ἄκουσε τὸ Δάφνη νὰ τὴν φωνάζει πάντα πὶδ δυνατὰ, παρα-τάει τὰ πρόβατα, πετᾶει τὸ σουραῦλι και φτάνει τρέ-χοντας στὸ Δάφνη γιὰ νὰ τοῦ ζητήσει βοήθεια. Κ' ἐκεῖνος κείτουνταν με βαθιὲς πληγὲς κομματιασμένος ἀπὸ τοὺς κουρσάρους και ψυχομαχῶντας, γιατί ἔτρεχεν αἷμα πολὺ. Ὅταν εἶδε τὴ Χλόη και πῆρε λίγη ζωὴ ἀπὸ τὴν προτητερινὴ του ἀγάπην, εἶπε:

—Ἐγὼ, Χλόη, σὲ λίγο πεθαίνω, γιατί οἱ κακοῦρ-γοι λησταδες, ἐνῶ προστάτευα τὰ βόδια μου, με κα-τακομματίασαν σὰ βόδι. Μὰ ἐσύ και τὸ Δάφνη σου, σῶσε, κ' ἐμένα γδίκησου, κ' ἐκείνους ἀφάνισέ τους. Συ-νήθισα τὰ βόδια ν' άκολουθῶν τὸ σκοπὸ τοῦ σουραυ-λιοῦ και νὰ τρέχουν στὸ λάλημά του κι' ἂν βόσκουν μακριὰ μου. Νά, πάρε τὸ σουραῦλι ἐτοῦτο, παῖξε τὸ σκοπὸ ἐκεῖνο, ποὺ κάποτε εἶχα μάθει τοῦ Δάφνη κι' ὁ Δάφνης ἐσένα· και γιὰ τὰ κατοπινὰ θὰ φροντίσουν τὸ σουραῦλι και τὰ βόδια ἐκεῖ πέρα. Σοῦ χαρίζω και τὸ σουραῦλι τοῦτο, ποὺ με δαύτο παραδγαίνοντας στὰ τραγοῦδι πολλοὺς γελαδάρηδες και γιδάρηδες νίκησα. Κ' ἐσύ γιὰ πληρωμὴ μου κ' ἐνῶ ακόμη ζῶ φίλησέ με και πεθαμένο κλάψε με. Κι' ἂν ιδεῖς ἄλλον νὰ βόσκει τὰ βόδια, θυμήσου με.

(Ἀκολουθεῖ)